

ACHTERGROND

Vervang loden waterleidingen in huizen

Achtergrond

Volgens de Gezondheidsraad worden duizenden jonge kinderen en zwangeren blootgesteld aan hoge concentraties lood in het drinkwater. Het advies is oude loden waterleidingen te vervangen.

Over het algemeen is het loodgehalte in het Nederlandse kraanwater laag: rond een microgram per liter. In huizen met loden leidingen zijn deze concentraties veel hoger, tot rond de 35 microgram per liter. De Commissie signalering gezondheid en milieu van de Gezondheidsraad schat dat er nog 100.000 tot 200.000 huizen zijn met loden leidingen. Dat betekent, aldus de raad, dat zo'n 230.000 tot 460.000 bewoners worden blootgesteld aan lood dat in het drinkwater komt.

Hogere concentraties lood zijn bij inname schadelijk voor de gezondheid. Met name zuigelingen die flesvoeding krijgen en jonge kinderen zijn kwetsbaar. Hersenen die sterk in ontwikkeling zijn, zijn het gevoeligst voor loodinname: hoe jonger het kind, hoe kwetsbaarder, schrijft de Gezondheidsraad, die zich baseert op onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Volwassenen lopen daarnaast een groter risico op hart- en vaatandoeningen en chronische nierziekte.

Nederlandse drinkwaterbedrijven zijn verplicht om de kraanwaterkwaliteit aan het tappunt bij de consument te monitoren. Uit deze monitoring blijkt dat de loodconcentratie in kraanwater de laatste decennia is afgenomen. In 2004 werd de concentratie van tien microgram per liter in 3,8 procent van de kraanwatermonsters overschreden, in 2016 was dat percentage gedaald tot 1,1 procent.

De afname schrijft de raad toe aan het beleid van drinkwaterbedrijven om de loden dienst- of aansluitleidingen (buiten de woning) te vervangen. Op 'enkele honderden' moeilijk bereikbare locaties zijn nu nog loden buitenleidingen aanwezig.

Saneren

De Gezondheidsraad adviseert de minister van Infrastructuur en Waterstaat om de loden drinkwaterleidingen in oude huizen te saneren. In afwachting van de sanering beveelt de raad bewoners van oude huizen aan flessenwater te gebruiken voor zwangere vrouwen, zuigelingen die flesvoeding krijgen en jonge kinderen. In huizen met nieuwe leidingen doen bewoners er goed aan om de eerste maanden de kraan voor gebruik goed door te spoelen, want ook in deze leidingen komt gedurende korte tijd na ingebruikname lood vrij.

De raad adviseert voorts om te investeren in bewustwording. Daarbij verwijst ze naar onderzoeksprojecten van drinkwaterbedrijven, waarbij burgers een centrale rol spelen in bemonstering en onderzoek van drinkwater. Dat kan leiden tot meer bewustwording bij burgers, schrijft de raad. 'Zo gaf ongeveer de helft van de deelnemers waarbij lood in kraanwater is aangetroffen aan, dat zij het waarschijnlijk achten dat zij binnen een jaar de loden leidingen laten vervangen.'

Daarom adviseert de raad drinkwaterbedrijven en gemeenten te faciliteren om een aanbod te doen aan bijvoorbeeld starters, kinderdagverblijven en scholen in oude wijken (van voor 1960) om het loodgehalte in kraanwater te meten. 'Blijkt dit hoog, dan worden ze extra gemotiveerd om de leidingen te (laten) vervangen en kunnen ze in afwachting daarvan gedragsadviezen volgen.'

De Gezondheidsraad adviseert het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om in de Europese discussie over de Drinkwaterrichtlijn te bepleiten dat de huidige drinkwaternorm wordt verlaagd van tien naar vijf microgram per liter. 'Deze waarde is in Nederland dan te hanteren als actiewaarde in meetprogramma's om loden leidingen actief op te sporen.'

Dit is een publicatie uit *H2O*, een vakblad van KNW Waternetwerk
